

Piata laptelui din Romania a luat-o la vale

Descriere imagine:
Bicicleta cu bidoane de lapte

De trei saptamani, industria laptelui din Romania a dat in foc.

Articol publicat in revista Ferma 4(42)/2006

Cu toate ca suntem in plina luna de vacanta, in acest domeniu totul se precipita, ministrul Flutur a participat la Consiliul laptelui din 27 iulie, unde a stat mai bine de doua ore, fiind cea mai lunga participare a sa la o sedinta a Consiliului. Tot in aceasta perioada s-a format in regim de urgenta o echipa de lucru interinstitutionala, la nivel judetean (DSVA DADR DACL), echipa responsabila cu analizarea sectorului lapte.

Toata aceasta vanzoleala a fost creata in urma misiunii in Romania a expertilor Directiei Generale pentru Sanatate Publica si Protectia Consumatorilor a Comisiei Europene (DG-SANCO), in perioada 16 - 19 iulie a.c. Acestia au attentionat autoritatile ca tara noastra, prin Tratatul de aderare, si-a luat angajamentul ca toate fabricile de lapte din categoria A si cele din B (care se vor incadra in normele europene pana la integrare), vor procesa, dupa data integrarii, numai lapte materie prima conform normelor europene (NTG <100.000 si NCS < 400.000).

Cu toate ca Romania a semnat Tratatul de aderare la Uniunea Europeana, care a fost publicat in Monitorul Oficial nr. 465 din 9 iunie 2005, in care se stipuleaza clar ca numai fabricile de lapte din categoria C (27 la numar in momentul semnarii tratatului) au obtinut derogarea de a procesa si manipula pana la data de 31 decembrie 2009 lapte materie prima care nu corespunde normelor europene, specialistii directiei zootehnice din minister si cei ai ANSV, cu toate ca au fost attentionati in repetate randuri, atat verbal, prin propuneri de proiecte si articole de catre specialistii revistei Ferma asupra greselii pe care o fac si asupra consecintelor acesteia, dormitau linistiti la umbra Ordinului de ministru nr. 1106 din 23.12.2003, care continea "Programul de actiuni pentru imbunatatirea calitatii si sal

ubritatii laptelui materie primaâ€•.

Acest ordin prevede ca toate fabricile din Romania (categoriile A, B si C) vor prelua, pana la data de 1 ianuarie 2011 lapte materie prima care nu trebuie sa se incadreze in normele europene de calitate a laptelui.

Ignorarea prevederilor din Tratatul de aderare si continuarea si dupa semnarea acestuia a programului de imbunatatire a calitatii laptelui materie prima conform ordinului 1106/2003 este o greseala catastrofală, care va avea repercusiuni foarte grave pentru acest sector.

De ce?

Realitatile de la care trebuie sa se tina seama in analiza situatiei si luarea unor decizii intelepte care sa limiteze cat de cat proportiile dezastrului, sunt:

â€¢ Tratatul de aderare specifica negru pe alb ca toate derogările in acest sector se limiteaza la trei ani de la data aderării. Deci, dupa data de 31 decembrie 2009, tot laptele procesat in fabricile din Romania va trebui sa respecte standardele de calitate europene.

â€¢ Obținerea unui lapte de calitate este un proces de lunga durata, care presupune investitii mari in ferme. De exemplu, o fabrica de lapte care a pornit in 2001 un program de plata a laptelui dupa calitate, in 2006 a ajuns sa colecteze numai 30% lapte conform normelor europene. Ceea ce inseamna ca in trei ani va trebui sa ajungem de la 20% (atat lapte de calitate avem, cu indulgenta) la 100% lapte conform UE. Ori toate aceste investitii se vor suprapune in urmatoarea perioada celor necesare respectării condițiilor de mediu.

â€¢ In aceasta perioada de trei ani va fi si o presiune extraordinara a importurilor, deoarece se stie ca in UE laptele materie prima este un produs care se importa si se exporta frecvent (de exemplu, Italia importa aproximativ 60% din laptele procesat, din state ca Polonia, Norvegia sau Olanda, aflate la 2000 de km).

â€¢ Trebuie tinut cont si de faptul ca dupa 31 decembrie 2009, fabricile nu vor mai colecta lapte din centrele de colectare, unde se aduna laptele de la fermierii cu una, doua vaci, deoarece este exclusa acum posibilitatea implementării unui sistem de calitate viabil. Pastrarea calitatii la aceste centre de colectare este posibila doar in cazul mulgerii centralizate a vacilor din mai multe gospodarii.

â€¢ Intrarea in Uniunea Europeana, posibil din 2007, si implementarea in tara noastra a Politicii Agricole Comune, va limita posibilitatea autoritatilor noastre de a interveni pe piata cu masuri administrative, sprijin financiar suplimentar si preturi minim garantate.

Sugestii pentru redresarea sectorului lapte

Toate aceste realitati, dar si multe altele, ne determina sa inaintam cateva sugestii pentru intocmirea

planului de redresare a sistemului laptelui, pe care autoritatile romane trebuie sa-l conceapa si sa-l implementeze de urgenta si cu responsabilitate:

• Gasirea unei structuri optime intre fabricile din categoria A, care vor procesa numai lapte conform normelor UE si intre cele din categoria C care vor procesa lapte cu derogare. Solutii trebuie gasite si pentru fabricile care au posibilitatea de a procesa pe linii distincte atat lapte conform UE cat si lapte cu derogare, astfel incat sa se importe, dupa integrare, cat mai putin lapte materie prima din comunitate.

• Solicitarea Comisiei Europene, in baza articolului 42 din Tratatul de aderare a unor masuri tranzitorii privind platile directe acordate fermierilor care cresc vaci cu lapte si directionarea unor sume consistente catre acest sector, din fondul de dezvoltare rurala.

• Implementarea de urgenta a unui sistem unitar de control a calitatii laptelui si a unei grile foarte avansate de plata a laptelui livrat care respecta normele europene de salubritate.

• Implementarea de urgenta a unui proiect national de sprijinire a fermierilor cu 3 pana la 15 vaci, din zone invecinate, sa formeze grupuri de producatori sau cooperative care sa colecteze, sa raceasca si sa comercializeze impreuna lapte de calitate.

• Sa studieze viabilitatea Propunerii de proiect "Sistem colectiv de muls pentru rezolvarea problemei calitatii laptelui in gospodariile taranesti", propus de revista Ferma.

In aceste conditii, pentru a salva o mare parte a sectorului producerii laptelui in Romania, recomandam renuntarea la politici de restructurare de tip comunist (in care toata lumea trebuie sa ajunga la acelasi nivel de dezvoltare, in acelasi timp), ca cele din Ordinul 1106/2003, care prevede obtinerea laptelui de calitate in etape, valabile pentru intreg sectorul. Dimpotriva, politicile implementate trebuie sa incurajeze fermierii care pot si care sunt dispusi sa obtina calitatea europeana cat mai repede posibil.

Noi am vorbit, noi am auzit...

Specialistii revistei Ferma au sesizat, inca de acum trei ani, greselile de politica privind obtinerea laptelui conform UE si au semnalat aceste aspecte in paginile publicatiei si chiar printr-o propunere de proiect, inmanata personal ministrului de atunci al agriculturii, Ilie Sarbu. Va prezentam, spre edificare, cateva fragmente din aceasta propunere.

Revista Ferma, Anul VI (2004), Nr. 2(28), pag. 4

**Propunere de proiect privind
Deblocarea structurala a producerii, prelucrarii si comercializarii laptelui in Romania**

Autori: Ioan VINTILA, Danut RADIS, Traian SALAJEANU

Dupa 14 ani de calvar, sectorul laptelui, principalul produs agricol european (18% din totalul

productiei agricole), se prezinta in Romania cu patru ani inainte de integrare, nerestructurat si fara perspective imediate de aliniere la standardele europene datorita atat lipsei unor politici coerente in domeniu, dar si a banilor pentru investitiile masive necesare in domeniu, fermierii primind pentru laptele produs un pret apropiat de pretul de cost.

Cei care considera ca prin metodele administrative propuse prin HG 48/2003 vom reusi modernizarea si restructurarea fermelor de vaci de lapte iar tot laptele colectat se va imbunatati calitativ, conform etapelor Ordinului nr. 1106 din 23 decembrie 2003, inseamna ca nu cunosc realitatea productiei laptelui materie prima in Romania si, in acest fel, nu se intrevad premise pentru deblocarea structurala a actualului sistem de crestere a vacilor si alinierea lui la standardele europene.

(...) In momentul de fata, sanse de supravietuire, dar si acestea minime, o au fermele care produc 9% din productia totala de lapte, adica 450.000 tone lapte anual, dar care au nevoie urgenta de fonduri pentru modernizarea si incadrarea fermelor la normele europene.

Singurele posibilitati de obtinere a fondurilor sunt plata laptelui de catre procesatori cu o grila de calitate foarte atractiva si concursul financiar al bancilor, al autoritatilor publice nationale si al Uniunii Europene.

(...) Daca, de exemplu, procesatorii vor achizitiona laptele din fermele care produc laptele la calitatea ceruta de UE si vor realiza din acest lapte produse cu o anumita sigla de calitate, atunci vor obtine preturi care vor face posibila plata laptelui catre fermier la valoarea UE. Laptele din fermele care se incadreaza in aceasta sigla de calitate va fi colectat separat de catre procesatorii care doresc sa realizeze din acest lapte produse de calitate care sa fie vandute la preturi corespunzatoare in magazine.

In acest mod, va fi posibila deblocarea sectorului lapte romanesc, fara urmari pe plan social, deoarece in primii 2 ani de implementare, cel mult 10% din productia de lapte va fi realizata in acest sistem, care are drept piata de desfacere marile magazine. Iar dupa integrare, din 2007, oricum tot laptele care respecta normele UE va fi achizitionat de procesatori la acest pret.

Imediat dupa semnarea Tratatului de aderare, am attentionat prin articole si brosure prezentate in cadrul simpozioanelor organizate, neconcordanta intre politica ministerului in domeniul producerii laptelui de calitate (conform Ord. 1106) si prevederile Tratatului de aderare.

Si pentru ca au existat persoane care, de multe ori, au aratat cu degetul spre noi, pentru ca, probabil, se simteau cu musca pe caciuca, redam in acest numar fragmente din cateva materiale publicate in paginile revistei si propunerile noastre de relansare a sectorului. O facem, la fel ca de fiecare data, pentru a informa dar si pentru a atrage atentia ca previziunile noastre, din pacate, s-au adeverit.

Mentionam ca, la momentul respectiv, am oferit si solutii viabile pentru a preveni situatia la care s-a ajuns in prezent. Iar cei care ar trebui sa ia masuri si sa salveze, cat se mai poate, piata laptelui din Romania, sa nu arunce vina nici pe comunitate (nu ne-au fortat ei sa semnam!), nici pe fermieri, nici pe cei care, de bine de rau, au incercat sa le deschida ochii.

Au contribuit, din ignoranta sau lipsa de profesionalism, la destabilizarea sectorului lapte si nu au nici o scuza. O simpla lecturare a Tratatului si interpretarea corecta a acestuia ar fi condus la elaborarea

unor acte normative in favoarea interesului national. Si nu invers...

Plata laptelui dupa calitate - o necesitate stringenta pentru sistemul laptelui din Romania

Danut Radis

Material prezentat la Simpozionul "Ferma de taurine in perspectiva integrarii in Uniunea Europeana", Arad, 9 Septembrie 2005 (la acest simpozion au participat 15 specialisti din ministerul agriculturii)

Fabricile din categoria A si B au capacitati de procesare foarte mari si impreuna vor industrializa 90% din lapte dupa integrare, in timp ce fabricile din categoria C care au capacitati de procesare mai mici vor industrializa aprox. 10% din lapte. Rezulta ca aprox. 90% din laptele produs in Romania dupa integrare ar trebui sa corespunda normelor de calitate europeana (NTG < 100.000 si NCS < 400.000).

Programul de actiuni pentru imbunatatirea calitatii si salubritatii laptelui, propus de Ministerul agriculturii, aprobat prin Ordinul nr. 1106 din 23 decembrie 2003, nu tine cont de aceste realitati si stabileste ca in etapa a III-a, in perioada 1 ianuarie 2007 - 1 ianuarie 2009, parametrii de calitate a laptelui materie prima sa fie NTG < 1.000.000 si NCS < 600.000, deci lapte de clasa B.

Tinand cont de faptul ca mai putin de 10% din laptele produs in Romania se incadreaza in clasa A de calitate, rezulta ca ministerul agriculturii forteaza practic unitatile de procesare din categoriile A si B sa importe aproximativ 80% din laptele materie prima procesat in Romania si, implicit, falimenteaza fermierul roman.

Pentru a se evita acest lucru, se im-pune instituirea unui sistem foarte atractiv de plata a laptelui in functie de calitate.

"Revista Ferma", Anul VII (2005), Nr. 6(38), pag. 57

Avem nevoie de o politica sustinuta in producerea laptelui de calitate

Ioan VINTILA

Avem o politica in domeniul agriculturii?

Luand ca baza de discutie definitia de mai sus ne intrebam, cu toata seriozitatea, daca Romania are o politica de stat in domeniul agriculturii, pentru fiecare din domeniile sale de activitate (productie vegetala, productie animala, productie horti-viticola etc.). Raspunsul corect la aceasta intrebare este NU.

Noi nu avem o politica de stat in agricultura, deoarece in nici-un sector de activitate nu s-au precizat obiectivele strategice care trebuie sa fie atinse in urmatoorii 15-20 de ani si in consecinta nici caile si mijloacele pentru atingerea lor nu au fost stabilite.

Se intelege ca un asemenea obiectiv strategic nu se poate infaptui decat treptat si pe termen lung...

Plata laptelui dupa calitate

Experienta tarilor cu agricultura avansata a demonstrat ca cel mai adecvat limbaj pe care trebuie sa-l folosim pentru a-l motiva pe fermier sa se profesionalizeze este ca plata produselor sale sa se realizeze numai proportional si in functie de calitatea acestora.

Asadar pentru a fi in rand cu lumea buna a agriculturii mondiale, si in Romania devine obligatorie fixarea unor obiective strategice si stabilirea cailor si mijloacelor tehnologice pentru atingerea lor pe termen lung, nu numai pentru calitatea laptelui, ci si pentru toate produsele pe care fermierii le obtin in fermele lor.

Romania are nevoie de o strategie si tactica, clara si permanenta, in conformitate cu interesele producatorului si a consumatorului, pentru toate sectoarele agriculturii industriale, dar care sa devina o politica de stat, acceptata de toate fortele politice si obligatorie pentru organizatiile profesionale care lupta pentru infaptuirea ei.

Revista Ferma, Anul V (2003), Nr. 4(24), pag. 19

Traian Nicolae Salajeanu

(...) Sa mai spunem ca la noi din totalul laptelui industrializat (21% din productie) doar 1% este lapte care se incadreaza in parametrii actuali de calitate ai UE? Exista vreun argument solid la ora actuala care sa demonstreze ca in 2007, daca ajungem in UE, nu vom deveni importator de lapte materie prima? Cine si cand isi va asuma raspunderea sa declare urgenta imediata rezolvarea viitorului productiei autohtone de lapte si cum se va putea rezolva (daca se va dori acest lucru)? Sunt intrebari grele la care trebuie raspuns urgent!

Revista Ferma, Anul VII (2005), Nr. 5(37), pag. 3

Ioan Vintila

Experienta tarilor cu agricultura avansata ne invata ca motivarea fermierului pentru a se instrui se poate obtine numai intr-un singur fel: platindu-i produsele, pe care le realizeaza, proportional cu calitatea acestora.

Reiese de aici ca plata produselor agricole dupa calitatea lor trebuie sa devina politica agricola fundamentala a guvernantilor si organizatilor profesionale, deoarece ea este cheia de bolta care sustine dezvoltarea afacerilor si profesionalizarea fermierilor.

Traian Nicolae Salajeanu

Cine va avea curajul politic de a stabili viitorul cresterii vacilor de lapte si directia de urmat (lapte sau carne) sau iarasi pentru cersirea voturilor vor primi toti o cota de lapte tip "milionul si pogonul" (ex. - 3,057 mil. tone lapte : 1,74 mil. vaci a 1760 l /cap). Trebuie sa fim sinceri cu noi insine si sa spunem raspicat adevarul!

Ocolirea inseamna moarte sigura! Diagnosticarea, operarea la timp (care timp ca deja a trecut) si un tratament post operatoriu corect, reprezinta o sansa de salvare!

Cand si cum incepem?! Nici intr-un caz cu intalniri in birouri ascunse si racoroase, discutii de principiu prelungite si sterile si programe nerealizabile!

Se poate realiza doar cu bani (investitii), transant, franc, specialisti cu credibilitate in randul crescatorilor si mai ales cu acestia!

Cand? D-lor guvernanti, mingea va este ridicata!

Dar diferenta de lapte fata de cerintele minime cum se va asigura? Exista doua variante: productie interna (exclus, pentru ca avem cota) si import! Automat ne vom transforma in importatori! Cat vom importa? Diferenta necesara de consum (140 l /locuitor) si cat nu vom realiza din cota! Cine va suporta costul? Bineinteles ca Maria Sa, Poporul!

Acesta sa fie viitorul luminos care ne asteapta, D-lor guvernanti?

Cauza? Nerealizarea unor investitii urgente in fermele de vaci!

Nu uitati, D-lor guvernanti, ca aveti mingea si ca trebuie sa punctati! Sau sa plecati!

Cornelia Vintila

Cum il determinam pe producatorul de lapte sa aplice regulile de muls pentru a obtine zilnic numai lapte de calitate?

... Platind laptele dupa calitatea acestuia. Procesatorul are tot interesul sa-l determine pe fermier sa produca si sa livreze unlapte cu integritate nealterata, deoarece el stie ca numai dintr-un astfel de lapte el va putea obtine produse de calitate superioara (branzeturi si lapte de consum in stare lichida).

Platind laptele de calitate la un pret mai bun decat cel cu integritate alterata, il obliga indirect pe fermier sa se straduiasca sa aplice in practica, cu constiinciozitate, toate regulile tehnice care duc

lăpăstrarea integrității laptelui un timp cât mai îndelungat. Acestea sunt următoarele: muls igienic cu ajutorul mașinilor demuls, urmat de spălarea și dezinfectia tubulaturii instalațiilor demuls, utilizarea stabulatiei libere prevăzută cu cușeta de odihnă pentru evitarea murdăririi uge-rului cu dejectii, dezinfectia sfarcurilor înainte și după muls, în sfârșit, răcirea laptelui la 3-4°C imediat după recoltarea lui din ugerul vacilor.

Propunerea unui sistem colectiv de muls pentru a rezolva problema calității laptelui în gospodăriile țărănești, autori Giuseppe Formenti, Piero Rodighiero

Material prezentat la Simpozionul „Ferma de taurine în perspectiva integrării în Uniunea Europeană”, Arad, 9 Septembrie 2005

Sistemul de muls colectiv prevede un centru de muls și de stocare a laptelui necesar pentru mai mulți crescători, pentru care, chiar și o investiție minimă, pentru achiziționarea unei simple instalații de muls, nu are susținere corespunzătoare.

Considerând ca:

• 85% din lapte este produs în gospodării familiale, 90% din acestea au 1 - 2 capete (1 milion) și doar 10% au mai mult de 3 capete;

• numărul mediu de vaci pe fermă este de 1,7;

• marea parte din alimentația furajeră este obținută de pe pășuni, chiar și în sistem colectiv;

• creșterea de tip „extensiv” este în orice caz validă, susținută din punct de vedere economic și de mediu;

• laptele produs este în principal utilizat pentru autoconsum;

• doar o parte din eventualele surplusuri este vândute pe piața locală;

• din cauza lipsei caracteristicilor minime, laptele nu poate intra în sistemul industrial al prelucrării;

• calitatea laptelui, cerută de piață, este stabilită de Normele europene (în legătură cu numărul de germeni și de celule somatice) poate fi garantată doar prin folosirea mulsului mecanic și prin rapiditatea refrigerării acestuia;

• doar când se va ajunge la un nivel calitativ adecvat, laptele obținut poate fi introdus pe piață și poate permite obținerea unei rentabilități semnificative.

Ținând cont ca:

• investiția minimă pentru o instalație de muls este de cca 540,00 Euro, care este justificabilă pentru un număr minim de 4 vaci;

â€¢ valorificarea laptelui pe piata romaneasca este legata de calitatea stabilita de Normele UE, dar si de distribuirea spatiala in teritoriu, care determina chiar si â€žconcentrarea oferteiâ€•;

â€¢ piata ofera astazi sisteme de control individuale ale productiei si ale calitatii laptelui.

Sistemul de muls colectiv

Modelul propus de noi prevede o constructie (cu gestiune colectiva) unde se gasesc sala de muls si sala pentru depozitarea laptelui cu anexe (vestiare, WC). Este important ca instalatia de muls sa aiba un control individual al diversilor parametri (productie, NTG, proteina etc.) in legatura cu reintoarcerea banilor la crescatori.

Vacile raman in proprietatea crescatorilor ca si in stabulatie, in timp ce paza pasunilor continua sa fie facuta ca in mod obisnuit, de catre vacari...

Ciclul cresterii prevede ca, dimineata, inainte de a merge pe pasune, vacile sa treaca prin â€žcentrul de muls colectivâ€•; la fel si seara, inainte de a se reintoarce in grajd.

Pentru a fi eficient un centru de muls cu un pret de 120.000 Euro (70.000 Euro pentru lucrarile de constructii si 50.000 pentru instalatii - sala Bradulet 6 x 2) este nevoie de un numar de minim 100 - 150 vaci pe proiect.

Rezultate urmarite:

â€¢ imbunatatirea semnificativa a calitatii laptelui este in legatura cu rentabilitatea;

â€¢ concentrarea ofertei si cresterea concurentei firmelor de prelucrare;

â€¢ cresterea productiei, in timp scurt, in legatura cu posibilitatea de adaugare a concentratelor in hrana in momentul mulsului;

â€¢ cresterea productiei, intr-o perioada mai mare, in legatura cu posibilitatea punerii in aplicare a unui program de imbunatatire genetica, calibrat pe baza cunostintelor individuale din productie si pe calitatea laptelui (tinand cont de continutul proteic si de grasime).

â€œRevista de zootehnieâ€•, Anul III, Nr. 2/Iunie 2006

Articol: â€žCe am mai putea face in cresterea taurinelorâ€•?,

Prof. Dr. Ing. Constantin Velea

â€ž(...) in primul rand as avea in vedere modul in care se iau unele hotarari cu privire la unele probleme tehnico-economice importante pentru dezvoltarea si progresul unor domenii din agricultura si as exemplifica aici unele aspecte din domeniul cresterii animalelor. In acest sens, la nivelul M.A.P.D.R.

exista Comisia zootehnica consultativa nationala, menita sa analizeze si sa aprobe adoptarea oricaror masuri importante in domeniu.

Ultima sedinta de lucru a acestei comisii a avut loc in toamna anului 2004, in care au fost supuse spre analiza, dezbatare si aprobare adoptarea programului national de ameliorare a animalelor. Datorita dificultatilor numeroase evidentiate de membrii comisiei, a fost adoptat numai programul de ameliorare a suinelor, dar si acesta numai cu introducerea a numeroase corecturi si amendamente, toate celelalte programe urmand sa fie revazute si reconsiderate.

Spre surpriza membrilor comisiei mentionate, toate programele de ameliorare ce urmau a fi rediscutate pentru aprobare intr-o sedinta de lucru ce nu a avut loc, fara nici o modificare fata de cele initiale, au fost adoptate initial si publicate ca atare.

Ferma